

Interviewer: Frede Westergaard.

Dr. jur. Orla Friis Jensen, hvis der kommer et lovindgreb, som fratager A. P. Møller eneretten til alle de områder, hvor der endnu ikke er fundet olie, hvilke muligheder har rederiet A. P. Møller så for at sætte sig imod det rent juridisk?

– A. P. Møller kan tage sit udgangspunkt i, at eneretten som sådan er et formuegode, som nyder beskyttelse efter grundlovens § 73, og han kan i forlængelse heraf hævde, at denne tvangsaflevering har karakter af ekspropriation.

Er det et synspunkt, som uden videre er rigtigt i juridisk henseende?

– Jeg vil sige, det vil være et spørgsmål, der også blandt jurister vil være megen tvivl om. Den danske juridiske litteratur har af gode grunde ikke beskæftiget sig med den problemstilling.

Hvad er det, der kan være usikkerhed om?

– Ja, når man alligevel kan sætte et spørgsmålstegn ved, om det skulle være ekspropriation, så hænger det, meget kort sagt, sammen med, at en enerettighed af den art, vi her taler om, efter international praksis efterhånden er blevet underkastet, kan vi se, en ensidig regulering fra staternes side, uden at der hidtil er blevet ydet erstatninger herfor.

Det vil sige, man kan parallelisere fra andre lande?

– Ja, man kan måske også derfor i dag sige, at A. P. Møllers eneret ud fra en samlet vurdering ikke ved denne tvangsaflevering indskrænkes på en sådan måde, at der foreligger ekspropriation.

Hvem er det, der har det sidste ord i denne sag, er det en domstolsafgørelse?

– Det er domstolene, ja.

Det vil sige, at man kan komme i den situation, at man først skal have afgjort, om der er tale om ekspropriation, og når man så har fået det afgjort, og hvis der er tale om ekspropriation, så kan man begynde stridighederne om, hvor stor erstatningen i givet fald skal være.

– Ja, det vil opstå normalt, fordi grundlovens beskyttelse i forbindelse med ekspropriation er, at der skal ydes fuld erstatning. Men det tvivlsomme i en sag som denne her

er, at der jo ikke er foretaget undersøgelser i de – forstår jeg – områder, der skal afleveres, således at det er rene chancer, man så at sige handler om, og der er mig bekendt ikke nogen markedsværdi på arealer som det, vi taler om her.

Det vil sige, mener De, at det bliver svært at afgøre, hvor stort erstatningskrav A. P. Møller med rimelighed kan rejse, altså hvor meget man kan få domstolsmedhold for at få i erstatning?

– Ja, det er i høj grad tvivlsomt, om der er tab, og hvor stort dette tab må skønnes at være, men det har jeg selvfølgelig ikke nogen umiddelbar forstand på, disse økonomiske beregninger.

Men det er altså også en domstolsafgørelse. Det vil sige, at hvis det bryder sammen politisk, så kommer resten af forløbet til at foregå ved domstolene?

– Ja.

Hvor længe kan sådant et forløb vare?

– Man må vel regne med, at det vil gå til Højesteret. Det vil tage 3–5 år.

Gælder det begge sager, både for så vidt om der er tale om ekspropriation, hvis regeringen ikke anerkender det fra starten, og spørgsmålet om erstatningens størrelse?

– Man kan udmærket tænke sig, at det behandles under ét; man kan også tænke sig, at det bliver splittet op, ligesom tilfældet var i sagen om udleveringen af de islandske håndskrifter.

Og hvis den bliver splittet op?

– Så vil det tage længere tid.

Vil det ikke komme til at indgå i domstolenes overvejelser, at A. P. Møller måske kan blive udsat for beskatning i fremtiden, og at gevinsten derved bliver mindre end det måske umiddelbart kunne se ud til, for de områder, hvor der altså stadig endnu ikke er fundet olie?

– Jo, det vil jeg mene det er rimeligt at tage hensyn til. For mig ligger det klart, at den dag – måske engang allerede i midten af 80'erne – hvor A. P. Møller virkelig giver usædvanlig store gevinster i kraft af olieprisstigningerne, at dér må man skride ind og bruge sin beskatningsmagt, og ligesom man har gjort det så udpræget i Norge i de senere år.